

SUOMEN KENNELLIITON KEINOSIEMENNYSOHJE

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 17.6.2004. Määräykset astuvat voimaan 1.1.2005.

I YLEISTÄ

1. Käsite keinosiemennys

Keinosiemennys jaetaan:

Tuoresperman käyttö

- siementäminen tapahtuu tuoreella siemenellä heti spermanoton jälkeen

Siirtosperman käyttö

- siementäminen tapahtuu laimennetulla ja jäädytetyllä spermalla kuljetuksen (tai säilytyksen) jälkeen

Pakastetun sperman käyttö

siementäminen tapahtuu spermalla, joka on pakastettu kuljetusta ja säilytystä varten

2. Sperman maahantuonti ja maastavienti

Sperman maahantuonnissa noudatetaan maa- ja metsätalousministeriön antamia määräyksiä.

Jotta keinosiemennettävät nartut välttyisivät bruselloositartunnalta, suositellaan, että uroksesta on enintään kuukautta ennen sperman maahantuontia tai pakastusta otettu verinäyte, jonka avulla on serologisesti varmistettu, että uros on brucella-negatiivinen.

Sperman vientimääräykset ovat maakohtaisia. Jos sperma aiotaan lähettää ulkomaille, on syytä ennakkolta selvittää kyseisen maan sperman tuontiin ja käyttöön liittyvät määräykset.

3. Eettiset ohjeet

Eläinlääkäri antaa eettisiä ohjeita ja tietotaidollisia neuvoja keinosiemennyksen onnistumiseksi. Ohjeiden noudattaminen on kasvattajan ja uroksen omistajan vastuulla.

Keinosiementäminen on perusteltua esimerkiksi, kun:

- eläinlääketieteelliset syyt (loukkaantuminen, infektioiden leviämisen estäminen tms.) edellyttävät sitä
- uroksen ja nartun asuinpaikkojen välinen etäisyys on niin suuri, että astutusmatkan kustannukset/viemä aika muodostavat esteen astutukselle
- karanteenimääräykset estävät normaalin astutuksen
- halutaan luoda pitkän tähtäimen jalostusohjelma ottamalla talteen urosten spermaa
- suoritetaan tutkimustyötä

Keinosiementäminen ei ole hyväksyttävää, kun:

- uroksella tai nartulla on häiriintynyt lisääntymiskyky
- uroksella tai nartulla on fyysinen, perinnölliseksi tiedetty sairaus tai vika, joka estää normaalin astutuksen
- uros tai narttu sairastaa tai periyttää vakavaa perinnöllistä sairautta tai vikaa
- keinosiementämisen käyttö johtaa yksittäisten urosten liikakäyttöön siten, että jalostuspohja kapenee

Lisäksi suositellaan, että pakastespermalla siemennettävällä nartulla on ollut aiemmin ainakin yksi pentue.

Rotujärjestöt voivat halutessaan antaa lisäsuosituksia.

4. Maksut

Nartun ja uroksen omistajat/jalostusoikeuden haltijat sopivat etukäteen keskenään keinosiemennyksestä aiheutuvien kustannusten suorittamisesta.

II SPERMAN KERÄYS, SÄILYTYS JA KÄYTTÖ

1. Eläinlääkärin kokemus, välineet ja tilat

Hyvien tulosten saavuttamiseksi koirien keinosiemennystoiminta ja sperman käsittely edellyttävät eläinlääkäriltä erityisosaamista ja kokemusta sekä asianmukaisesti varustettuja toimitiloja.

Pakastettavan sperman keräys ja käsittely edellyttävät erikoiskoulutusta ja erityisvarusteita ja toimenpiteen pitää tapahtua asianmukaisissa tiloissa.

2. Koirien tunnistus

Sperman keräyksen ja nartun siemennyksen yhteydessä on varmistettava, että koirilla on Kennelliiton hyväksymä tunnistusmerkintä tai koirat on tunnistusmerkittävä toimenpiteen yhteydessä. Jos aiemmin tehty tunnistusmerkintä ei ole luettavissa, on koira merkittävä uudelleen sperman keräämisen/siemennyksen yhteydessä.

Ulkomaisen spermanluovuttajauroksen tulee olla luotettavasti tunnistettu ao. maan määräyksiä noudattaen.

3. Sperman keräys ja säilytys

Spermaa saa kerätä eläinlääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut henkilö eläinlääkärin välittömässä valvonnassa.

Eläinlääkäri suorittaa sperman keräämisen yhteydessä uroksen kliinis-andrologisen tarkastuksen sekä tutkii sperman laadun.

Jokainen sperma-annos pitää tunnistusmerkitä selvästi.

Pakastettu sperma säilytetään erityisvarustelluissa spermapankeissa. Kennelliitto pitää listaa niistä eläinlääkäreistä, jotka harjoittavat koirien keinosiemennystä pakastetulla spermalla.

4. Spermalla siementäminen

Spermalla saa siementää laillistettu eläinlääkäri.

Eläinlääkärin pitää ennen siemennystä varmistua siitä, että siirretyn/pakastetun sperman alkuperästä on asianmukainen todistus (spermanottolomake). Ellei todistusta ole, voidaan pentue rekisteröidä vain polveutumistutkimuksen perusteella.

5. Keinosiemennykseen liittyvät todistukset

Siirtosperman tai pakastettavan sperman keräyksen yhteydessä täytetään Kennelliiton neliosainen spermanottolomake tai vastaava tietokoneella tehty lomake.

- yksi kappale toimitetaan Kennelliittoon keräyksen jälkeen

- yksi kappale sperman kerääjälle/spermapankin arkistoon
- yksi kappale seuraa sperman mukana ja toimitetaan Kennelliitton spermalla tapahtuvan siemennyksen yhteydessä
- yksi kappale sperman omistajalle

Nartun keinosiemennyksen yhteydessä (tuore, siirretty tai pakastettu sperma) täytetään Kennelliiton neliosainen keinosiemennystodistus tai vastaava tietokoneella tehty lomake.

- yksi kappale Kennelliitton siemennyksen jälkeen
- yksi kappale nartun omistajalle
- yksi kappale siemennyksen suorittajalle
- yksi varakappale uroksen omistajalle

Siementävän eläinlääkärin vastuulla on toimittaa täyttämänsä Kennelliiton keinosiemennystodistus sekä siirtosperman tai pakastetun sperman mukana seurannut Kennelliiton spermanottolomake suoraan Kennelliitton 14 vuorokauden kuluessa siemennyksen suorittamisesta.

III KEINOSIEMENNYKSEN AVULLA SYNTYNEIDEN PENTUJEN REKISTERÖINTI

Jos narttu on keinosiemenetty, on astutustodistuksessa oltava tästä merkintä. Kennelliiton normaalille astutukselle asettamien yleisten ja rotukohtaisten rekisteröintiehtojen lisäksi asetetaan keinosiemennyksen avulla syntyneen pentueen rekisteröinnille seuraavat lisäehdot:

- Pentuetta rekisteröitäessä vaaditaan eläinlääkärin asianmukaisesti täyttämä ja allekirjoittama Kennelliiton keinosiemennystodistus.
- Mikäli siemennys on tapahtunut siirtospermalla tai pakastetulla spermalla vaaditaan lisäksi eläinlääkärin asianmukaisesti täyttämä ja allekirjoittama Kennelliiton spermanottodistus tai tuontisperman osalta eläinlääkärin vastaava todistus sperman alkuperästä.